

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/38/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318203543
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8318203543.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, IČO: 31 335 004, proti žalovanej L. C., nar. X.X.XXXX, bytom Y. armády XXXX/XX, XXX XX I., zast. JUDr. Martinou Čelkovou, advokátkou, Štefánikova 22, 066 01 Humenné, o zaplatenie sumy 30.217,12 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 12Csp/131/2018 - 317 zo dňa 13.05.2021, takto

rozhodol:

M e n í rozsudok súdu prvej inštancie tak, že nárok žalobcu na zaplatenie 30.217,12 eur s prísl. zamietá. P r i z n á v a žalovanej nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 81,26 % s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne prvoinštančný súd samostatným uznesením po právoplatnosti tohto konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom prvoinštančný súd uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 30.217,12 eur, spolu s úrokom vo výške 6,69% ročne zo sumy 28.191,34 eur od 01.05.2018 do zaplatenia s 5% úrokom z omeškania ročne zo sumy 29.957,37 eur od 01.05.2017 do zaplatenia, to všetko v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd priznal žalobcovi vo vzťahu k žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania súd rozhodne samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Prvoinštančný súd tak v poradí druhým rozsudkom vo veci samej rozhodol o uplatnenom nároku žalobcu.

Žalobca si pôvodne uplatňoval nárok voči žalovanému v 1. rade P. C. a žalovanej v 2. rade L. C. zaplatiť 33.340,58 eur spolu s 6,69 % úrokom za úver zo sumy 28.191,34 eur od 1.5.2016 do zaplatenia a 5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 29.957,37 eur od 1.5.2018 do zaplatenia a náhrady trov konania.

3. Prvoinštančný súd v poradí prvým rozsudkom č.k. 12Csp/131/2018 - 146 rozhodol tak, že žalovaná bola zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 3.123,46 eur s 6,69 % úrokom od 1.5.2018 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania od 1.5.2018 do zaplatenia v 50-eurových mesačných splátkach. Vo zvyšku bola žaloba zamietnutá, čo do sumy 30.217,12 eur s prísl.

Po podaní odvolania žalobcom uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 17CoCsp 12/2020-192 zo dňa 28. mája 2020, odvolací súd rozsudok v zamietavej časti zrušil. Právoplatný sa stal výrok prvoinštančného súdu, ktorým žalovaná bola zaviazaná zaplatiť žalobcovi sumu 3.123,46 eur s prísl. Výrok prvoinštančného súdu sa stal právoplatným dňa 03.12.2019 a vykonateľným dňa 27.01.2020. Tento výrok nie je predmetom odvolacieho konania.

4. Prvoinštančný súd v napadnutom rozsudku č.k. 12Csp/131/2018-317 zistil, že žalobca pôvodne zažaloval dvoch spoludlžníkov, a to žalovanú L. C. a jej manželku, ako žalovaného v 1. rade P. C.. Tento

však bol podrobený konkurznému konaniu, a preto uznesením Okresného súdu Humenné pod sp.zn. 12Csp/131/2018 - 65 zo dňa 19.02.2019 voči žalovanému P. C. bolo konanie zastavené. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.04.2019, kedy nadobudlo aj vykonateľnosť. Trovy konania pri zastavení konania žalovanému P. C. súd nepriznal.

Prvoinštančný súd vec posúdil podľa § 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka, § 497, § 502 ods. 1, § 503 ods. 2, § 504, § 506 Obchodného zákonníka, a ďalej podľa § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, a aplikoval aj ust. § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k omeškaniu aplikoval § 517 ods. 1, 2 O.z. s použitím ust. § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.

V danej veci je nespornou skutočnosť, že medzi žalobcom a žalovanou a jej manželom, pôvodne žalovaným v 1. rade, bola dňa 24.07.2014 uzavretá Zmluva o stavebnom sporení č. XXXXXXXX X XX. Žalovanej a jej manželovi bol poskytnutý úver vo výške 29.300,- eur, ktorý mala žalovaná spoločne so svojim manželom splácať mesačnými splátkami po 201,39 eur. Žalovaná spoločne so svojim manželom prestala úver splácať a tým porušili podmienky úverovej zmluvy.

Prvoinštančný súd tento vzťah vyhodnotil ako vzťah spotrebiteľský podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dospel k záveru, že v danom prípade nie je možné na daný právny vzťah aplikovať zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pretože táto zmluva je vylúčená z použitia ust. zákona č. 129/2010 Z.z. Preto považoval námietku žalovanej keď nebola riadne skúmaná bonita spotrebiteľa za bezpredmetnú. Aj napriek tomu, že dohodnutý úver sa neriadi zákonom č. 129/2010 Z.z. prvoinštančný súd dospel k záveru, že je potrebné na daný právny vzťah aplikovať ust. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách aj napriek tomu, že zmluvný vzťah sa riadi režimom obchodného práva. Keďže ide o spotrebiteľský vzťah podľa Občianskeho zákonníka, žalobca mohol uplatniť svoje právo a vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru za splnenia podmienky podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Prvoinštančný súd rozhodol podľa uplatnenej žaloby a zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 30.217,12 eur keď v pôvodnom prvoinštančnom rozsudku bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi 3.123,46 eur.

Súd zároveň priznal žalobcovi aj dohodnutý úrok vo výške 6,69% zo sumy 28.191,34 eur od 01.05.2018 do zaplatenia a taktiež aj 5% úrok z omeškania od 01.05.2018 do zaplatenia, pretože žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením dlžnej čiastky 29.957,37 eur od 01.05.2018.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi priznal trovy konania v rozsahu 100% vo vzťahu k žalovanej z dôvodu, že žalobe bolo vyhovené.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalovaná. Namietala, že prvoinštančný súd vec nesprávne právne posúdil, pokiaľ daný úverový vzťah neposudzoval podľa zákona č. 129/2010 Z.z., kedy len skonštatoval, že táto zmluva je vylúčená z použitia zákona č. 129/2010 Z.z. s poukazom na ust. § 3 tohto zákona. Prvoinštančný súd vo vzťahu k preukazovaniu aplikácie zákona č. 129/2010 Z.z. nevykonal žiadne, dokazovanie a nie je zrejmé, aká bola úvaha prvoinštančného súdu, keď žiaden úver vylúčený v § 1 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. žalovaná s manželom neuzavreli. Podľa žalovanej nebolo preukázané, že by uzatvorená úverová zmluva bola vylúčená z možnosti aplikácie zákona č. 129/2010 Z.z.

Preto aj postup prvoinštančného súdu k zisťovaniu a skúmaniu bonity spotrebiteľov nebol správny. Žalobca porušil svoje povinnosti pri skúmaní bonity, jeho porušenie povinností malo hrubý charakter, s čím sú podľa žalovanej spojené následky, že úver je bezúročný a bez poplatkov, a zároveň žalobca nebol oprávnený úver zosplatiť. Túto námietku bol povinný prvoinštančný súd vyhodnotiť. Vo vzťahu k žalovanej žalobca postupoval bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkov a rodinnom stave spotrebiteľa, bez prihliadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

Žalovaná namietala, že tým že prvoinštančný súd nesprávne vylúčil aplikáciu zákona č. 129/2010 Z.z. nezistil, že v zmluve chýbajú zákonom predpokladané náležitosti, a to náležitosť vyplývajúca z § 9 ods. 2 písm. h/ tohto zákona, uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť.

Žalovaná ďalej namietala nesprávne uvedenie výšky RPMN a priemernej RPMN, keď podľa zmluvy priemerná RPMN bola žalobcom uvedená 17,99%, avšak pri zverejňovaných údajoch Ministerstva financií, tento číselný ukazovateľ bol 10,34%. Teda v zmluve je uvedená vyššia RPMN, čo je v neprospech spotrebiteľa.

Žalovaná namietala, že úver spláca mesačne po 50,- eur, na vykonané splátky súd neprihliadol, ani nevykonal za spotrebiteľku dokazovanie dopytom u žalobcu v rozsahu vykonaných splátok alebo

nevyzval žalovanú na preukázanie rozsahu splácania, a žalobca nezobral v tomto rozsahu žalobu späť. Preto aj rozhodnutie prvoinštančného súdu nie je správne.

Žalovaná namietala aj rozhodnutie o trovách konania, keď súd vôbec neuvažoval o aplikácii ust. § 257 CSP, a nevyhodnotil okolnosti, ktoré by mali vplyv na aplikáciu tohto zákonného ustanovenia. Súd neskúmal jej majetkové, osobné pomery a jej tvrdenia žiadnym spôsobom, pokiaľ sa týka majetkových pomerov, nevyhodnotil. Poukázala na to, že je matkou plnoletého syna, ktorý navštevuje strednú školu a matkou maloletej dcéry. V čase podpisu zmluvy mala maloleté dieťa s ktorým bola na materskej dovolenke. Taktiež namietala rozhodnutie prvoinštančného súdu, ktorým bol úspech v spore žalobcovi priznaný v rozsahu 100%.

Žalovaná uznala, že z poskytnutého úveru 29.300,- eur zaplatila na sporení 708,66 eura, ďalej do zosplatnenia uhradila 3.809,25 eur a v konaní v tejto veci bolo právoplatne žalobcovi priznaných 3.123,36 eur. Preto predmet pohľadávky žalobcu by mal byť vo výške 21.658,63 eur, ktoré je ochotná splácať vo výške 50,- eur mesačne.

Navrhla však žalobu zamietnuť, keďže ku dňu zosplatnenia úveru, ku dňu podania žaloby, ani ku dňu rozhodnutia vo veci nebola so splácaním istiny úveru zo zmluvy v omeškaní.

Prípadne žiadala napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť prvoinštančnému súdu na nové konanie a prejednanie veci, pretože aplikácia ust. § 380 CSP nie je formulovaná ako zásada aplikovaná bez ohľadu na všetky okolnosti veci.

Uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

6. K odvolaniu zaujal písomné stanovisko žalobca. Žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie prvoinštančného súdu potvrdil. Žalobca mal za to, že bonita spotrebiteľa bola riadne skúmaná.

RPMN v zmluve bola uvedená v zmysle toho, že žalobca poskytuje úvery na stavebné účely podľa zákona o stavebnom sporení, ktoré sa striktným dodržiavaním účelového použitia odlišujú od bežných spotrebiteľských úverov vstupujúcich do súhrnných informácií zverejňovaných Ministerstvom financií Slovenskej republiky. Tieto spotrebiteľské úvery vykazujú obrovské rozdiely vo výške RPMN v závislosti od výšky úveru, splatnosti a zabezpečenia. Stavebné úvery poskytované žalobcom majú minimálne rozdiely v úrokových sadzbách ako aj RPMN v závislosti od výšky úveru, splatnosti a zabezpečenia. V záujme vhodnejšieho informovania klienta o priemernej RPMN zodpovedajúcej čo najviac charakteru stavebného úveru, sa preto žalobca rozhodol používať vážený priemer všetkých typov spotrebiteľských úverov, ktorého výška je stabilnejšia a lepšie zodpovedá porovnaniu s úvermi poskytovanými stavebnou sporiteľnou. Vzhľadom na uvedené žalobca bezpredmetný údaj o výške RPMN v zmluve o úvere riadne uviedol.

To, že žalovaná vykonala dobrovoľné vklady, nemá žiaden vplyv na priebeh konania, nakoľko tieto vklady sú žalobcom zohľadnené. Žalobca neuskutočnil čiastočné späťvzatie žaloby, nakoľko uvedené opomenul, keďže vzhľadom na výšku dlžnej sumy sa od podania žaloby jedná o nízku sumu. Samozrejme, že žalobca eviduje dlžnú sumu poníženú o všetky vklady a od žalovanej by nikdy nepožadoval vyššie plnenie. Všetky vklady od zosplatnenia predmetného úveru boli započítané na istinu dlžnej sumy.

Žalobca sa nestotožnil s tvrdením, že žalovaná nebola v omeškaní so splácaním úveru, čo priamo vyplýva aj z výpisu z účtu a pred zosplatnením úveru bol posledný úrok za úver v plnej výške zaplatený za mesiac máj 2016, to znamená, že od júna 2016 bol úver v omeškaní. Nie je dôvod na to, aby úver bol považovaný za bezúročný a bez poplatkov, pretože všetky podmienky boli riadne splnené.

Splátka vo výške 50,- eur mesačne nie je primeraná pretože, ak by sa súd stotožnil so sumou 21.658,63 eur, ako to navrhuje žalovaná, táto suma by sa splácala vyše 36 rokov. Žiadal preto, aby rozsudok prvoinštančného súdu odvolací súd potvrdil

7. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu, podľa zásad uvedených v ust. § 379 a nasledujúcich CSP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je správne.

8. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že prvoinštančný súd sa v priebehu konania riadne nevenoval posudzovaniu právneho vzťahu strán sporu, vôbec nezaujal stanovisko k platnému zosplatneniu, nezaoberal sa následne podmienkami a náležitostami uzatvorenej zmluvy. Tým, že prvoinštančný súd opomenul vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy v prejednávanej veci, a bez ďalšieho len formálne odpočítal uplatnené plnenie od už právoplatne priznaného plnenia spôsobuje, že prvoinštančný súd vzhľadom na to, že nedal odpoveď na žiadnu námietku žalovanej v priebehu konania dopustil sa procesných pochybení, ktoré vzhľadom na kogentné ust. § 390 CSP musí sám odstrániť odvolací súd.

Skutkové okolnosti zistené prvoinštančným súdom sú dostatočné na to, aby odvolací súd zákonným postupom odstránil pochybenie prvoinštančného súdu.

Obsah práva na spravodlivý proces okrem iného predstavuje aj právo na vypořádanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Porušenie týchto práv predstavuje pochybenie prvoinštančného súdu. Toto pochybenie však je možné vzhľadom na dostatočne zistený skutkový stav prvoinštančným súdom pred odvolacím súdom opraviť tak, že odvolací súd sám dá odpoveď na všetky relevantné a podstatné otázky vyžadujúce si samostatnú odpoveď. Inak by rozhodnutie bolo nepreskúmateľné a nespravodlivé.

9. V priebehu prvoinštančného konania prvoinštančný súd sa venoval zosplatneniu úveru. Skonštatoval, že v danom prípade ide o spotrebiteľský vzťah, keď je pre účely tohto vzťahu potrebné aplikovať ust. § 52 Občianskeho zákonníka. Vysvetlil, že v danom prípade došlo k platnému zosplatneniu úveru vzhľadom na predchádzajúci právny názor odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd hodnotil doručovanie výzvy podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

Prvoinštančný súd sa však bližšie vykonanými dôkazmi, a to nie len výzvou podľa § 53 ods. 9, ale ani právnym úkonom vyplývajúcim z ust. § 565 Občianskeho zákonníka nezaoberal. V zásade tento právny úkon, a to výzva a následne zosplatnenie úveru sú úkony, pri ktorých sa predpokladá ich platnosť a výklad týchto úkonov sa aplikuje v prospech ich platnosti.

Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

Podľa § 565 Občianskeho zákonníka ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

Ako to vyplýva z pripojených listín, vo vzťahu k žalovanej výzva zo dňa 4.4.2017 na zaplatenie podľa § 53 ods. 9 O.Z. bola doručovaná dňa 12.04.2017 k rukám jej manžela, teda dostala sa do jej dispozičnej pôsobnosti. Vo výzve je len konštatované, že bude vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru, pretože ako spoludlžníčka žalovaná neuhradila dlžné splátky, vrátane splátky za mesiac apríl 2017, spolu vo výške 1.187,90 eur, ktorú žiadajú uhradiť. Z obsahu tohto podania nie je jednoznačne zistiteľné pre ktorú splátku mieni žalobca postupovať podľa § 565 Občianskeho zákonníka a vyhlásiť úver za predčasne splatný. Z obsahu tejto výzvy nie je jednoznačné, prečo v čase, kedy ešte v mesiaci apríl 2017 bola splátka podľa dohody zročná 15.04., už ju za dlžnú považuje žalobca vo výzve podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

Z obsahu oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti doručovanej žalovanej dňa 09.05.2017 vyplýva, že listina bola vyhotovená dňa 04.05.2017, ku dňu 04.05.2017 nastáva podľa rozhodnutia žalobcu mimoriadna splatnosť celého úveru a žiadajú vrátiť celú dlžnú sumu vo výške 30.472,37 eur. Z obsahu tejto listiny ide o písomný jednostranný prejav veriteľa voči dlžníkovi. Z listiny však nevyplýva, pre ktorú splátku dochádza k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru podľa § 565 OZ.

Keďže predčasné zosplatnenie pohľadávky žalobcom ako dodávateľom neobsahuje jednoznačné, jasné a určité nezameniteľné skutkové a právne odôvodnenie týchto jednotlivých úkonov tak, aby spotrebiteľ, teda aj žalovaná, týmto úkonom porozumela a skutkový dej mala nezameniteľný, k platnému zosplatneniu úveru podľa § 39 Občianskeho zákonníka nedošlo, pretože podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom. Hmotnoprávne úkony žalobca svojim obsahom odporujú zákonu, a to § 53 ods. 9 a § 565 pre absenciu nezameniteľného uvedenia splátky pre ktorú žalobca pristupuje k mimoriadnej splatnosti úveru a okolnosti za akých k tomu došlo, preto takýto nejednoznačný právny úkon nemôže mať žiadne právne následky. Pre absolútnu neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 O.z. je súd povinný prihliadať ex offo. Takéto posúdenie týchto dvoch úkonov prvoinštančný súd opomenul.

10. Prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí skonštatoval, že na daný právny vzťah, ktorý je predmetom tohto konania nie je na mieste aplikovať zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a preto nie je ani dôvod na zisťovanie následkov porušenia povinností žalobcu podľa § 7 tohto zákona. Prvoinštančný súd ďalšími prípadnými námietkami žalovanej vo vzťahu k náležitostiam zmluvy o úvere nezaujal žiadne stanovisko.

Ako to vyplýva zo zmluvy o úvere, medzi žalobcom a žalovanou a jej manželom bola uzatvorená Zmluva o úvere č. XXXXXXXX X XX, na základe ktorej bol poskytnutý úver žalovanej a jej manželovi vo výške

29.300,- eur na preklopenie obdobia, kým dlžník splní všetky podmienky na pridelenie cieľovej sumy a poskytnutie stavebného úveru. Účelom tohto úveru v súlade so zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení je modernizácia a obnova bytu, rodinného domu, vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu, alebo na udržiavacie práce na nich. Žalovaní ako dlžníci boli dohodnutým účelom viazaní. Úver sa zaviazali použiť výlučne na financovanie bytových potrieb a potrieb súvisiacich s bývaním. Poskytnutie takéhoto úveru podľa zákona o stavebnom sporení nie je vylúčené v § 1 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z. z podriadenia tohto právneho vzťahu pod zákon o spotrebiteľských úveroch. Priamo zo zmluvy úver nie je viazaný na nadobudnutie nehnuteľnosti, je viazaný na modernizáciu a obnovu bývania. Tento úver nemá hypotekárny charakter, úver nebol zabezpečený záložným právom, neviaže sa na nadobudnutie nehnuteľnosti.

V priebehu konania žalobca tvrdil, že úver bol poskytnutý na refinancovanie iných úverov. Z obsahu zmluvy ani z ďalších listinných dôkazov uvedené tvrdenie žalobcu nevyplýva, jeho tvrdenie ostalo bez preukázania, a preto úver, ktorý bol poskytnutý žalovanej a jej manželovi, ktorý už nie je stranou sporu, má charakter spotrebiteľského úveru. V takom prípade bola povinnosť prvoinštančného súdu skúmať, či zmluva o úvere má všetky náležitosti vyplývajúce zo zákona, či si banka splnila svoju povinnosť skúmať bonitu spotrebiteľa, a tak vyhodnotiť následne či úver spĺňa všetky náležitosti predpísané zákonom.

11. Žalovaná namietala nesplnenie povinnosti žalobcu skúmať bonitu spotrebiteľa, konkrétne žalovanej v danom zmluvnom vzťahu. Pritom skúmaním bonity spotrebiteľa podľa § 7 zákona č. 129/2010 Z.z. je povinný veriteľ posúdiť spotrebiteľovu možnosť splácať riadne úver s odbornou starostlivosťou. Musí brať do úvahy dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a účel spotrebiteľského úveru. Aj sám spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi potrebné informácie. Veriteľ má prístup aj do príslušných databáz.

Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. platného a účinného ku dňu uzatvorenia zmluvy medzi stranami sporu, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez nahliadnutia do príslušnej databázy údajov o spotrebiteľoch na účely posudzovania ich schopnosti splácania úverov.

V priebehu prvoinštančného konania žalovaná vzniesla uvedenú námietku. Prvoinštančný súd žiadal k tejto námietke zaujať stanovisko žalobcu. Žalobca predložil pre posúdenie náležitého skúmania bonity spotrebiteľa doklady, ktoré získal pred uzatvorením úverovej zmluvy (24.07.2014) s tým, že žalobca bol veriteľ a dlžníci boli P. C. a L. C.. Teda cieľom žalobcu bolo skúmať bonitu oboch manželov pri uzatváraní úverovej zmluvy. Ako to vyplýva z predložených dokladov, informácie o P. C. získal žalobca od Sociálnej poisťovne na základe dopytu, a ďalej informácie zo spoločného registra bankových informácií na každého z manželov.

V súlade s § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. takéto zisťovanie bonity spotrebiteľa nespôsobuje, že veriteľ nemôže od spotrebiteľa vyžadovať jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, pretože nebola preukázaná nedostatočná odborná starostlivosť veriteľa pri zisťovaní týchto údajov a už vôbec nemôže súd posúdiť takéto údaje získané veriteľom ako bankou za tak nedostatočné, že by spôsobili hrubé porušenie povinnosti veriteľa. Preto táto odvolacia námietka žalovanej nie je dôvodná.

Bolo povinnosťou prvoinštančného súdu sa touto námietkou náležitým spôsobom vysporiadať, pretože mohla mať vplyv na správnosť rozhodnutia o veci.

12. Ako to vyplýva z úverovej zmluvy, medziúver bol žalovanej a jej manželovi poskytnutý vo výške 29.300,- eur s tým, že úroková sadzba medziúveru bude 6,69% ročne, splátka úrokov medziúveru bude vo výške 163,35 eur do každého 15. dňa v mesiaci s tým, že do cieľovej sumy musí dlžník zaplatiť 257 splátok. Úroková sadzba je uvedená vo vzťahu k úroku z omeškania z omeškaných splátok medziúveru. Ďalej medziúver je poskytnutý dlžníkovi, ktorý má súčasne uzatvorenú zmluvu v stavebnom sporení, kde výška vkladu sa má realizovať za podmienok splácania medziúveru v 257 splátkach vo výške 38,04 eur. Výška mesačnej splátky vrátane úrokov stavebného úveru predstavuje potom 201,39 eura mesačne, kde splatnosť splátok stavebného úveru je v 15. deň mesiaca, počet splátok istiny a úroku stavebného úveru je 104, doba trvania medziúveru a stavebného úveru predstavuje 30,08 rokov a konečná splatnosť medziúveru a stavebného úveru je do 15.08.2044. Bola dohodnutá ročná percentuálna miera nákladov pri stavebnom úvere 4,76%, ročná percentuálna miera nákladov pri medziúvere vo výške 7,05% ročne, úrok pri stavebnom úvere bol dohodnutý na 4,75% ročne, a priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov spotrebných úverov za predchádzajúci kalendárny štvrťrok v Slovenskej republike

stanovená Ministerstvom financií, platná ku dňu podpisu zmluvy je 17,99% ročne. Výška medziúveru predstavuje 29.300,- eur, celkovú čiastku, ktorú je povinný dlžník zaplatiť predstavuje 75.296,03 eura. Súčasťou zmluvy o úvere sú všeobecné podmienky stavebného sporenia pre fyzické osoby, a ďalej amortizačná tabuľka, tarify sporenia pre fyzické osoby, a predpoklady, ktoré použil veriteľ na výpočet RPMN medziúveru a stavebného úveru.

Podľa § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti:

j/ ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

Zo skutkových okolností zistených prvoinštančným súdom vyplýva, že zmluva o úvere obsahuje uvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov pre stavebný úver a pre medziúver. Zároveň uvedenie RPMN a spôsob jeho výpočtu tvorí prílohu zmluvy o úvere. Všeobecne však platí, že v zmluve o úvere nie je potrebné špeciálne vyčleňovať jednotlivé položky v samostatnom bode, z ktorých sa RPMN vypočítava. Úplne postačuje preto, aby zmluvný vzťah nebol postihnutý bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou, ak všetky údaje potrebné pre výpočet RPMN boli súčasťou zmluvy v jej texte.

Preto, keďže nebolo zistené, ktoré údaje potrebné pre výpočet RPMN má žalovaná na mysli, ktoré absentujú v texte zmluvy pre to, aby bolo možné overiť riadne RPMN, odvolací súd považoval uvedenú odvoláciu námietku za nedôvodnú.

13. V ďalšom však žalovaná namieta údaj o priemernej RPMN, kde v zmluve o stavebnom sporení, respektíve v zmluve o medziúvere je dohodnutá priemerná RPMN na 17,99%. Podľa zverejnených údajov ministerstva financií, táto RPMN predstavuje podľa žalovanej 10,34%, čo spôsobuje znevýhodnenie spotrebiteľa, pretože uvedenie takejto sadzby je v neprospech spotrebiteľa. Žalobca s touto námietkou nesúhlasil a uviedol, že priemernú RPMN si vypočítaval žalobca v záujme vhodnejšieho informovania spotrebiteľov z váženeho prímeru všetkých typov spotrebiteľských úverov, pričom výška takýchto výpočtov je stabilnejšia a zodpovedá porovnaniu s úvermi poskytovanými stavebnou sporiteľňou.

Ďalšou náležitosťou tejto zmluvy o úvere podľa § 9 ods. 2 písm. y/ je priemerná hodnota RPMN na príslušný spotrebiteľský úver platná ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a ktorá je zverejnená podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok.

Odvolací súd zistil, že skutočne žalobca v zmluve o úvere uviedol priemernú RPMN vo výške 17,99%, čo však nie je správne, pretože podľa súhrnných informácií o údajoch novo poskytnutých spotrebiteľských úveroch bankami a pobočkami zahraničných bánk v druhom štvrťroku 2014, tento údaj predstavoval 8,22% a v prípade novo poskytnutých spotrebiteľských úverov akýmkoľvek veriteľmi v druhom štvrťroku 2014 je priemerná RPMN na 10,34%. Potom údaj uvedený žalobcom v zmluve o úvere nie je správny, je v neprospech spotrebiteľa.

Na základe zistených okolností prípadu v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami bolo zistené, že v zmluve o úvere absentuje riadne uvedenie práve tohto ukazovateľa a to priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov, ktoré žalobca tak, ako to sám uviedol v odvolaní určoval na základe vlastného postupu, nie v súlade s údajmi, ktoré boli zbierané a následne sumarizované a zverejňované Ministerstvom financií Slovenskej republiky, a boli všeobecne platné pre určovanie priemernej RPMN pri bankových úveroch alebo pri úveroch iných veriteľov.

14. Podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ - k/, r/ a y/.

Keďže spotrebiteľská zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovanou a jej manželom nemá náležitosť vyplývajúcu z § 9 ods. 2 písm. y/, je možné podľa § 11 ods. 1 písm. b/ považovať dohodnutý úver za bezúročný a bez poplatkov.

15. Na základe analýzy potom jednoznačne vyplýva, že úver ktorý bol poskytnutý žalovanej ako spoludlžníčke a jej manželovi je úverom spotrebiteľským, ktorý vzhľadom na to, že absentujú náležitosti vyplývajúce z § 9 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch je bezúročný a bez poplatkov. Keďže úver nebol platne zosplatnený podľa § 39 Občianskeho zákonníka v spojení s § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, je povinná žalovaná vrátiť žalobcovi úver očistený o všetky poplatky, úroky, teda len je povinná vrátiť to, čo dostala.

Zmluva o úvere je platná.

Súd od poskytnutého plnenia veriteľom odpočítal už poskytnuté plnenie dlžníčkou, a právoplatne priznanú sumu v tomto konaní. Ako to vyplýva, žalovaná zaplatila na úver sumu 3.809,25 eura k zosplateniu. Túto sumu žalobca nerozporoval. Na určenia zníženia dlhu patrí aj suma 708,66 eur, ktorá suma predstavovala paralelné sporenie žalovanej a jej manžela s cieľom zabezpečiť si cieľovú sumu stavebného sporenia. Túto sumu v žalobe od uplatneného nároku odrátal aj žalobca.

V tomto konaní žalobcovi právoplatne bolo prvoinštančným súdom už priznané plnenie vo výške 3.123,46 eur spolu s úrokmi a úrokmi z omeškania, ktoré je povinná platiť žalovaná v pravidelných mesačných splátkach po 50,- eur 25. dňu v mesiaci. Teda spolu žalovaná zaplatila v prospech žalobcu už sumu 7.641,37 eura na dlh zo zmluvy o úvere vo výške 29.300,- eur.

Keďže dlh žalovanej je bezúročný a bez poplatkov, spolu v zmluve bolo dohodnuté, že dlh bude uhradený za 360 mesiacov, teda od 15.08.2014, kedy mala byť zročná prvá splátka vo výške 201,31 eur do 15.08.2044, kedy mal byť uhradený celý dlh, v takom prípade po konštatovaní bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru výška splátky mesačne má predstavovať 81,38 eura. Keďže žalovaná už časť svojho dlhu splatila alebo na jeho úhradu bola zaviazaná, v takom prípade je potrebné úhradu tohto dlhu, vrátane právoplatne priznaných nárokov rozpočítať na najskôr zročné obdobia.

Podľa výpočtov vychádza úhrada splátok 7.641,37 eura na 7 rokov 9 mesiacov a 1 mesiac bolo poskytnuté plnenie čiastočne. Po kalendárnom prepočte od momentu zročnosti 1. dohodnutej splátky v auguste 2014 tak úplne z už poskytnutého plnenia dlh je uhradený do apríla 2022, a v máji 2022 je uhradená čiastka vo výške 0,89% zo splátky 81,38 eur.

Z uvedeného potom vyplýva, že námietka žalovanej, že v omeškaní je dôvodná.

Ani v tomto štádiu konania odvolací súd nezaznamenal ešte omeškanie žalovanej s úhradou jednotlivých splátok, pretože už poskytnutými plneniami a priznaným plnením je úplne dlh vyrovnaný v splátkach do apríla 2022. V máji 2022 je uhradená len alikvotná časť mesačnej splátky. Keďže žaloba žalobcu nebola podaná dôvodne a nebolo preukázané omeškanie žalovanej vzhľadom na to, že zmluva o medziúvere je platná, vzhľadom na to, že predmetom plnenia je len poskytnutá istina, nie úroky a poplatky, a vzhľadom na už čiastočne poskytnuté a priznané plnenie, nebolo možné žalobe, ako dôvodnej vyhovieť.

Preto vo zvyšku odvolací súd žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol, pretože plnenie v splátkach očistených o všetky poplatky a úroky žalovanej svedčí aj naďalej. Žalovaná je povinná preto riadne splátky plniť po uplynutí plnenia na ktoré bolo možné uvedené poskytnuté a priznané plnenia započítať.

16. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 388 CSP zmenil. Neboli splnené podmienky pre jeho potvrdenie, ani pre jeho zrušenie.

17. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 2 CSP, a keďže napadnuté prvoinštančné rozhodnutie zmenil, rozhodol o náhrade trov konania celého.

Podľa § 255 ods. 2 CSP ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

V konaní bola úspešná žalovaná voči žalobcovi v rozsahu 90,63%. Žalobca bol úspešný vo vyhovujúcom výroku predchádzajúceho rozhodnutia súdu vo výške 9,37%. Rozdiel úspechu a neúspechu strán sporu predstavuje 81,26% v prospech žalovanej. Preto odvolací súd v rámci celého konania priznal žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 81,26%, o ktorých výške rozhodne prvoinštančný súd v samostatnom rozhodnutí o veci samej.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.